

Tiếng Việt Hiện Đại: Chuyện “Tình Yêu Phai Nhạt” Nguyễn Tài Ngọc

Người miền Bắc vào Nam sau 30-4-1975 mang theo nhiều từ ngữ khác lạ và đôi khi dùng chữ ý nghĩa thay đổi. Vì không sống cùng môi trường, người Việt sống ở hải ngoại đọc nghe thấy lạ. Hai câu chuyện buồn cười có thật xảy ra vì việc không hiểu từ ngữ mới lạ này:

Chị vợ tôi là người miền Nam, đi du học ngoại quốc từ khi còn bé vào thập niên 1960, chữ nghĩa tiếng Việt giới hạn. Năm 2005, lần đầu tiên trở về Sài Gòn sau hơn 40 năm xa nhà, chị đến Khoa Học Dược thăm lại trường cũ thì người bảo vệ không cho, nói phải trình **hộ chiếu** (giấy thông hành - passport) thì mới được vào. Chị tôi nghe không hiểu chữ “hộ chiếu” là gì, tưởng là chữ “chiếu”, nói với người bảo vệ là chị ấy đi du lịch từ Mỹ về thì làm gì mà nghĩ đến chuyện mang chiếu nên không thể nào có chiếu mà đưa cho anh ta được!

Trên đường về khách sạn từ phi trường, khi biết chị lần đầu tiên về lại Việt Nam, người tài xế nói chị nên đi Vũng Tàu chơi: “Bây giờ có **tàu cánh ngầm** chở khách từ Sài Gòn đi rất nhanh, chỉ mất có 50 phút”. Đi theo chị là một người bạn Mỹ nên chị phải thông dịch cho ông ta hiểu. Trong ba chữ “tàu cánh ngầm”, chị chỉ hiểu có hai chữ “tàu ngầm” nên nói với ông ta là: “We can take **the submarine** from Saigon to Vung Tau”. Dĩ nhiên là người bạn Mỹ quá khâm phục với quốc gia hiện đại Việt Nam dùng tàu ngầm là một phương tiện chuyên chở du lịch! Chính tôi là người Bắc mà lần đầu tiên khi nghe một người bạn ở Sài Gòn dùng chữ “tàu cánh ngầm”, tôi cũng không hiểu. Sau khi nghe anh bạn giải thích là tàu chạy bằng hơi, tôi mới biết anh ta nói về **hovercraft**, tàu lướt nước trên hơi ép không khí. (Tàu này khi chạy lơ lửng không chạm nước nhờ không khí đệm ở đáy tàu nên khi mới phát minh, nhiều người xếp nó vào loại máy bay. Mặc dù hovercraft hiện giờ đóng một vai trò quan trọng trong vũ khí quân đội, khi Sir Christopher Cokerell cải tiến kỹ thuật của hovercraft vào giữa thập niên 1950 và đề nghị quân đội Anh nên dùng, Hải Quân Anh từ chối, cho rằng hovercraft là máy bay, trong khi Không Quân Anh cũng khước từ, viện lẽ nó là tàu thủy, không phải là phi cơ!)

Một hay hai năm sau khi sang Mỹ, tôi có đọc tựa đề của hai cuốn phim trong báo của miền Bắc mà khi vừa đọc xong, tôi chững chững không biết nghĩa là gì: “Thép đã tôi thế đấy” (Phim Nga) và “Đến hẹn lại lên”. Phải mất nhiều phút suy nghĩ tôi mới đoán ra chữ “tôi” ở đây như nghĩa của chữ “tôi luyện”: “Thép đã tôi thế đấy” có nghĩa là “thép đã nung đúc đến độ bền cứng như thế”, ám chỉ một người đã trải qua bao gian nan thử thách khó khăn, nay trở thành vững chắc. Còn “Đến hẹn lại lên”, thoạt nghe như tựa đề một chuyện phim X-rated, có nghĩa là phần khởi khi gặp nhau!

Đã có nhiều người, ngay cả tôi, viết phân tích và phê bình những từ ngữ mới lạ này. Tôi tóm tắt:

-Sai văn phạm: “làm việc **tốt**” là sai, nói đúng phải là “làm việc **giỏi**” (“tốt” là tính từ, chỉ bổ nghĩa cho danh từ, nếu muốn dùng chữ “tốt” thì phải nói “sự việc tốt”. “làm việc” là động từ, chỉ có trạng từ mới bổ nghĩa cho động từ. “giỏi” là trạng từ, do đó nói đúng phải là “làm việc giỏi”).

-Dùng chữ “có khả năng” nghĩa khác trước 75:

“**Dưa hấu có khả năng** giải rượu”. Trước 75 ta nói: “**Dưa hấu có thể** giải rượu”.

“**Giá nước sinh hoạt có khả năng** tăng giá”. Trước 75 ta nói: “**Giá nước sinh hoạt có thể** tăng giá”.

“**Có khả năng** không phải **cắt điện tuần tới**”. Trước 75 ta nói: “**Có thể** không bị **cúp điện tuần tới**”.

Trước 75, chủ từ của “có khả năng” phải là người hay là một sinh vật chuyển động. Nếu chủ từ là vật, ta dùng chữ “có thể”, không dùng “có khả năng”. Ngày nay bất cứ chủ từ nào cũng dùng “có khả năng”.

-Chữ dùng sai nghĩa: “**Chất lượng**” dùng nghĩa như “phẩm chất” là sai vì phẩm chất không có lượng. Ngay cả tiếng Anh hay tiếng Pháp, “phẩm chất” cũng không có lượng : quality , qualité. Số lượng là quantity, quantité.

-Chữ Hán/Nôm lẫn tạp: “**Siêu sao**”: “Siêu” là tiếng Hán, “sao” là tiếng Nôm. Nói đúng phải là “siêu minh tinh”.

-Đảo ngược chữ: “**Triển khai**”, thay vì “khai triển”.

-Ghép chữ: “**Kích cầu**” = kích thích + nhu cầu.

-Câu kỳ hóa chữ không cần thiết: “**Hiện thị**” thay vì “xem”, “**Có sự cố**” thay vì “**hư hỏng**”, “**trực trực**”....

Hôm nay tôi tụ tập những chữ mới lạ này (chữ in nghiêng), viết lồng chúng trong một câu chuyện để đọc cho vui. Giống như hầu hết những thơ văn khác tôi viết đều là chuyện có thật vì tôi không giỏi trí tưởng tượng (tôi chỉ bóp mép sự thật một tí), câu chuyện sau đây cũng là không giả tạo: khi còn nhỏ tôi có một con chó, có một chiếc xe gắn máy, và phần cuối của bài viết là chuyện thật xảy ra khắp nơi trên đất Mỹ. Xin mời bạn đọc, “Tình Yêu Phai Nhạt”:

Tình Yêu Phai Nhạt

Tôi nhìn đồng hồ *hai cửa sổ không người lái* trên tay, bây giờ đã 6 giờ sáng. *Bật kênh phát sóng số 3 nghe bản thông tin*, TV tiên đoán hôm nay *có khả năng* mưa. Tình hình Ai-Cập đã *bớt căng* vì công an, quân đội, kể cả *lính gái* và *lính thủy đánh bộ* kiểm soát đường phố khắp nơi. Một tướng lãnh *đọc bài nói* loan báo an ninh đã *được bảo quản*, tình trạng đất nước *tốt*, báo cáo *tốt*, các *quan chức* nhà nước sẵn sàng làm việc *nghiêm túc* trở lại để phục hồi đất nước. Vẫn còn quá sớm để thức dậy, nhất là hôm nay Thứ Bảy tôi không phải *động não* đi *quảng trường quy hoạch quy trình* cho nhân viên được *quán triệt phương án*, thế nhưng tôi vẫn *ráng động viên* cơ thể đứng dậy, bước ra khỏi giường.



Tôi nhìn đồng hồ *hai cửa sổ không người lái* trên tay, bây giờ đã 6 giờ sáng. Bật *kênh phát sóng số 3* nghe *bản thông tin*, TV tiên đoán hôm nay *có khả năng* mưa. Tình hình Ai-Cập đã *bớt căng* vì công an, quân đội, kể cả *lính gái* và *lính thủy đánh bộ* kiểm soát đường phố khắp nơi. Một tướng lãnh đọc *bài nói* loan báo an ninh đã được *bảo quản*, tình trạng đất nước *tốt*, báo cáo *tốt*, các *quan chức* nhà nước sẵn sàng làm việc *nghiêm túc* trở lại để phục hồi đất nước. Vẫn còn quá sớm để thức dậy, nhất là hôm nay Thứ Bảy tôi không phải *động não* đi *quảng trường quy hoạch quy trình* cho nhân viên được *quán triệt phương án*, thế nhưng tôi vẫn ráng *động viên* cơ thể đứng dậy, bước ra khỏi giường.

Xuống dưới nhà, tôi vào bếp bắc nồi vừa chiên *con sâu mỡ*, vừa pha cà phê *cái nồi ngồi trên cái cốc* cùng một lúc cho tranh thủ thì giờ. Pha xong, tôi vắt xác cà phê ngay vào thùng rác, không dám đổ xuống bồn rửa bát sợ gây ra *sự cố*, ống nước bị *ùn tắc*. Mang ly cà phê nóng ra sau vườn nhâm nhi trong khi đọc báo, ngắm *cây xanh* tốt vì đất được phân bón *cải cách*, hoặc viết lách vào sáng sớm cuối tuần là cái thú *thư giãn* của tôi. *Căn hộ* tôi không được *hoành tráng* mấy thế nhưng nó xa *phi khẩu*, *đảm bảo* yên lặng cho *chất xám* của tôi được tăng trưởng *kiệt suất* khi tôi muốn viết lách. Nhà tôi ở núi non

xa cách thành thị như thế này thì chắc chắn nhà nước chẳng bao giờ *giải phóng mặt bằng* để xây *đường cao tốc*.

Ngày xưa mới lấy nhau thì không sáng nào hai vợ chồng không dậy sớm ngồi thủ thủ với nhau. Bây giờ sau 27 năm lấy nhau thì *căn hộ* vắng vẻ, sáng nào tôi cũng ngồi một mình, còn nàng thì vẫn tiếp tục đánh giấc cho đến 8, 9 giờ mới dậy. Sinh hoạt hai vợ chồng vì thế *cách ly* hẳn.

Tôi còn nhớ rất rõ tình cảm mật thiết nàng dành cho tôi khi lần đầu tiên chúng tôi mới gặp nhau. Ở *cuộc gặp* lần thứ hai, nàng đã nhờ chị của nàng ở bên *Mĩ* (cùng đi nhà thờ với tôi) *làm rõ* gia cảnh tôi, biết rằng tôi chưa có *đối tượng*. Vì thế, dù rằng chỉ mới là bạn *sơ hữu*, nàng nói là nàng muốn *liên hệ tình cảm* với tôi. Mừng như bắt được vàng, tôi bảo nàng cởi áo ra (lúc ấy đã là *buổi đêm*). Vừa nghe xong nàng tát cho tôi một bạt tai nháng lửa. Tôi ngạc nhiên quá đỗi nhưng chỉ cần vài giây suy nghĩ là tôi đoán ngay lý do tại sao nàng tát tôi: nàng kẹt ở lại Việt Nam tháng 4-1975, chỉ sang Paris năm 1980 nên dùng chữ "*liên hệ tình cảm*", có nghĩa là "muốn làm quen với anh". Tôi thì đi ngày 30-4-1975 nên đâu có bao giờ nghe chữ ấy, chỉ biết chữ "*liên hệ tình dục*" nên khi nàng nói liên hệ tình cảm, tôi nhanh nhẩu đoán nghĩ ngay là nàng muốn liên hệ tình dục do đó mới bảo nàng cởi áo ra! Vì vậy mà tôi ăn tát! Đối với các cô khác thì đã *un point final* tình bạn, không thể nào cho nó *triển khai* thêm, thế nhưng nàng là người dễ dãi, và nhất là dễ gì tìm được một con trai *chánh* như tôi nên sau khi nghe giải thích sự tình, nàng bỏ tất cả *bức xúc*, tha thứ cho tôi.

Hai chúng tôi *giao lưu* thư từ và *trao đổi* điện thoại thường xuyên. Nàng là dân trường Tây, lại ở Paris nên viết thư dùng những *từ* tiếng Pháp làm nhiều lúc tôi phải tìm tự điển hay *tư liệu* để tra cứu. Mắt tôi kém, lúc nào cũng cần phải đeo kính để *hiển thị* thơ nàng. Tuy rằng ở Paris, nàng *nỗ lực bố trí* có cơ hội là sang Mỹ thăm tôi. Khi còn bé tôi ước mơ lớn lên sẽ làm *nghệ nhân* hay *chủ nhiệm*, thế nhưng lúc quen nàng thì đời sống tôi thất bại. Tôi không thuộc loại người có *đỉnh cao trí tuệ* mà chỉ là một người thợ quen. Ấy thế mà nàng không *sốc* khi biết nghề nghiệp thật sự của tôi, còn yêu và xem tôi như tôi là một *siêu sao*! Xa nhau cả đại dương, tôi *nặng nề* viết thư cho nàng. Nhận được thư tôi nàng *phản hồi* ngay lập tức. Vài tháng sau, trong một lá thư, tôi *đề xuất* chúng tôi nên lấy nhau. Câu *đáp án* của nàng là bằng lòng. Còn sáu tháng nữa mới học xong đại học ở Paris mà nàng bỏ ngang không học nốt làm cho tôi ngạc nhiên khôn xiết khi một tuần sau tôi nhận điện thoại *đột xuất* của nàng báo hiện đang ở *Sân bay* Los Angeles ! Ra đón nàng ở Sân bay, gần *Trung Tâm Quản Lý Bay Dân Dụng*, tôi không khỏi trào nước mắt khi thấy nàng đứng một mình với một chiếc valise to tổ bố. Nàng ôm chầm lấy tôi và nói:

-Em ra trễ vì phải trình giấy tờ ở *Hải Quan*. Em đi máy bay yên lắm vì *tổ lái tốt*. Em *đăng ký* mua vé máy bay hôm kia, bảo cô bán vé *khẩn trương* tìm vé cho em. Gia tài em còn lại chỉ có cái *hộ chiếu* trong tay và cái valise này. Em bỏ học, bỏ việc làm bán phần với *thu nhập* chẳng là bao nhiêu, bỏ *doanh nghiệp xuất khẩu* em làm cho người quen, bỏ cả *chứng minh nhân dân* Tây bên Pháp, bỏ hết tất cả để sang *Mĩ thi công* sống với anh. Em có mang học bạ bên Pháp sang để *chuyển ngữ*, em sẽ đi học tiếp bên *Mĩ* nên anh đừng lo em bỏ học.

Ngừng một lúc, nàng tiếp:

-Em muốn anh *quản lý* đời em. Thế anh có *tiếp thu* em không?

Quá cảm động với tình yêu nàng dành cho tôi, dù rằng tôi là người vạm vỡ, ngày xưa là *vận động viên* của *Viện Ung Bửu*, *vận động viên bóng đá*, từng dùng dây thừng kéo những xe đồ *quá tải*, tôi khóc òa và ôm chầm lấy người bạn gái *thân thương*, hứa rằng sẽ trọn đời yêu và nuôi nấng nàng. Nếu nghề chính của tôi không đủ nuôi hai đứa, tôi sẽ tìm *nghiệp dư*, tìm đủ mọi cách kiếm sống, quyết không bao giờ để nàng đói. Khi đọc thân tôi có một con chó và một chiếc xe gắn máy, mua với một giá *bèo*. Từ ngày lấy vợ, tôi bán chiếc xe gắn máy để khỏi phải đội *mũ bảo hiểm*. Tôi *giải phóng* luôn con chó để có thì giờ tiêu khiển với nàng.

Những năm tháng đầu và cho cả đến thời gian gần đây, đời sống vợ chồng tôi thật hạnh phúc. Hai chúng tôi lúc nào cũng có ý tưởng *nhất quán*, không bao giờ gây gổ nhau. Nàng mê tôi còn hơn Alain Delon, *chiều dài* tôi ngày này qua ngày khác. Thế nhưng từ ngày nàng bắt đầu xem phim bộ hay Paris By Night, nàng bắt đầu sao lãng, bỏ bê tôi, không thèm đi *tham quan* với tôi mà chỉ *liên hệ* với những cô khác cùng sở thích. Đã thế, nàng còn *chỉ đạo* tôi làm việc nhà nữa chứ!

Một lần tôi mở rang về nhà nằm liệt giường *có sự cố*, cần *cứu hộ*. Nàng hỏi tôi có muốn ăn cháo thì để nàng nấu. Tính tôi không thích người khác mệt nhọc vì mình, không muốn vợ phải vất vả vì tôi nên tôi mới bảo nàng là không cần nấu, tôi ăn mì gói là món ăn *chủ đạo* cũng được rồi vì mì gói cũng đủ *chất lượng*. Tôi ăn mì gói một ngày, hai ngày, ba ngày thì không sao, nhưng đến ngày thứ tư, thứ năm thì ngán đến tận cổ, muốn *tranh thủ* ăn lắm nhưng nuốt không trôi, thế mà nàng vẫn không nấu gì cho tôi ăn. Qua đến ngày thứ sáu, tôi mới hỏi nàng sao không thấy nấu cháo gà, cháo thịt cho tôi ăn thì nàng *lý giải* chính tôi là người nói với nàng không cần nấu nên nàng để dành thì giờ rảnh rỗi xem *hát đôi*, *hát tốp* của những *ca sỹ* trên sân khấu *đại trà tiên tiến* của Paris By Night! Cứ theo *chế độ* dinh dưỡng nàng dành cho tôi như thế này, thay vì *thời cơm tốc độ* cho tôi ăn thì không nấu niêng gì hết cho tôi đói, chẳng mấy chốc tôi sẽ là hành khách trong bài Con đò đưa xác.

Hơn 27 năm sống với nhau, sau khi đã tốn bao nhiêu công sức *nâng cấp* một người ở chợ Bàn Cờ như tôi (nhà tôi gần *Hội Chữ Thập Đỏ*), vợ tôi không còn mê tôi nữa. Tôi đã *tư duy* định leo lên *máy bay lên thẳng* rồi khi ở trên không, nhảy ra ngoài máy bay tự tử để cho vợ tôi thấy *hệ quả* khi nàng không còn yêu tôi. Thế nhưng một ông bạn già *Phó Tiến Sĩ* của tôi 70 tuổi, đã về hưu, tuần vừa rồi *cảnh báo* tôi không nên phí đời giai như vậy. Ông ta muốn dẫn tôi đến nơi này đàn ông có giá trị hơn vàng vì số đàn bà gấp ba lần đàn ông. Tôi đến thì ông ta *đảm bảo* bao nhiêu bà sẽ *hồ hởi* tranh giành chém giết nhau để dành lấy tôi. Ông ta làm việc ở ba nơi. Chỗ nào họ cũng trả tiền ông ta đến nhảy đầm với mấy bà vì nơi nào đàn ông cũng đều khan hiếm trầm trọng, không đủ người để nhảy. Khi đến nơi làm việc, lúc nào ông ta cũng không có thì giờ nghỉ ngơi vì hết bà này đến bà khác dành giật nhảy với ông ta. Đã thế, họ còn cho ông thêm tiền *bồi dưỡng*! Tôi không cần nhảy giỏi, chỉ biết *cơ bản* là đủ. Nếu tôi nhận lời đi theo ông ta thì tôi nhất định sẽ không còn buồn vì vợ bỏ bê tôi. Ngược lại tôi sẽ *hung phấn* vì các em gái này sẽ *thống nhất* tranh nhau o bế tôi, không rời tôi nửa bước, không cho tôi về nhà

sớm. Ngoài ra, ở đó họ còn dùng máy điện tính, *máy quét*, thỉnh thoảng hư cần người sửa. Tôi sửa được mọi sự, đến đó vừa nhẩy đầm vừa sửa *phần cứng, phần mềm* cho họ thì họ lại càng yêu mến, đời sống tôi sẽ được hoàn toàn *thoải mái vô tư*.

Tôi chưa biết *xử lý* ra sao vì hôm qua ông ta mới nói cho tôi biết nơi ông ta đi làm: Viện Dưỡng Lão *Cao Cấp* Thành phố với tuổi trung bình của hội viên là 73 tuổi.

bài nói	diễn văn
bảo quản	che chở
bèo	rẻ
bố trí	sắp đặt
bức xúc	dồn nén, bực tức
căn hộ	căn nhà
chất xám	thông minh
chủ đạo	chính yếu
con sâu mọt	lạ xường
cơ bản	căn bản
đại trà	quy mô
động viên	khuyến khích
đề xuất	đề nghị
đột xuất	bất ngờ
hiển thị	xem
hưng phấn	vui sướng
khẩn trương	nhanh lên
kiệt suất	xuất sắc
làm rõ	điều tra
năng nổ	siêng năng
nghệ nhân	nghệ sĩ
ngghiêm túc	ngghiêm chỉnh
nhất quán	đồng nhất
phương án	kế hoạch
quá tải	quá trọng lượng
quy trình	tiến trình
quán triệt	hiểu rõ
tổ lái	phi hành đoàn
tranh thủ	cố gắng
trao đổi	nói chuyện
tư duy	suy nghĩ

Nguyễn Tài Ngọc

March 2011

Nguồn: <http://www.saigonocean.com/>